

(א) ועיניו י: יב: עז: עז.א;
(ב) ג'ל' מוס, א, יבמות ע"ג;
(ד) סוכה מג, א, שםות לד, א, וד קד.

»

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שם אן מאל:
(ב) תוס' ד"ה מי גרס וכו' מותר לנטול בכורו דהא רב:
(ג) ד"ה לא לכל וכו' וה"פ לא לכל מלוא:
(ד) ד"ה למחמר וכו' אלא למכשירי:
(ה) ד"ה ושוין וכו' לזית ומזו:
(ו) אש"י ד"ה אלא לזית ומזו כ"ל ומצת סוכה נמחק:

»

גליון הש"ס

גמ' לא לכל א"א מבשרי מצוה. ע"י גמ' בני חילך בסוף הספר נלקטו:
(רש"י ד"ה ושע"י ליה ל"א וכו' מופנה הוא החייא רגני. ע"י גמשי יבמות דף ע ע"ב ד"ה ושע"י ל"י ל"א וע"י:
(תוס' ד"ה אפשי וכו' דאיכא ל"ב ד בעירובי. ע"י עירובין דף עג ע"ב תוס' ד"ה אלא פשיט:
(תוס' ד"ה ושויין אלא שיש לבבות טומא. וכו' שיש טומא וכו' ע"א ד"ה לפחומה ומעין בשער המק"י פ"ג מהל' ז'זית:

»

מוסף רש"י

בתים וחצרות פתוחין לתוכו.
במים פתוחין לארזות ומלכות.
נמני שן איה דעין שאין בים פתוחין אלא לתלמיך, וכל שלא חלמו בש"ס ומעשה אינו אלא לפי היתא, אלא שאחרי היתא מוקף או רחנה קרי לה (עירובין ה) ויטי כיון דעין פתוחים זו לזו ומעריכות יחד דק"ש פתוחים מהל' שני להו (שם טז).
לולב וכל מכשירי.
כלומר מקומיה ואפילו לקולו מן הממוצר ולאגוד (סוכה מב).

רבינו הגנאל

בתים וחצרות פתוחין לתוכו, והבא כיון שעירבו כאלו אין שם חצר וכו'
במים פתוחין ואפילו נשתתפו כיון ניהו.
ואפילו נשתתפו כיון שאין שם (במים) [תצורח] אין שותף מועיל באוהו מבדו, כך יש לומר כי לא עירבו גמי, כיון שנתן אסורין להוציא מן הבתים להצר להשחב אוהן הבתים כאלו סתומין הן שאין להם רשות להשתמש מן הבתים לתצר, והצר איכא בית לביא, לעממיה דרב היאך מטלטלין במבוי שאין לו בית.
ומפרק ג'הון שיטטלו לו בני החצר רשותם לבני חז, וכיון שבטטלין רשותם לגביה יש לו להוציא מן הבית לתצר, כדתנן נתנו לו רשותם מותר והם אסורים, וק"ל הוא דתנו נתנו לו רשותם ורשותם מעיקרא מקודם אשכחיל הוא רשותא לגבייהו.
ואקשניו וכיון שבטטלו כל בני חצר רשותם לבני חז בעשר לו בית הבתים ועל ויכולן כבית אחד הן התיבות, ורב לא אמר אלא בתים ומיעוטי בתים שנים, והכא איכא שני בתים והיאך מותר רב.
ופירקו עוד כגון שבני חצר בטלו רשותם מן הבקר עד חצי היום לבני רהובין בפירוטין ומחייב להילין לגבי שמעון, שבמצאו ארובין ומשמעון שניהם מותרין בתצר זה, דהא שותפין לרב דאמר בטבלין וחזרוין ומבטלין.
ואקשניו תוב סוף טוה בעת שפתחו ליה להשתמש בתצר זה אסור, ואוהה העת אין שם בתצר אלא בית ארובין בלבד, ומצוי היום ולהלן בית שמעון לבדו ואין לרובאין בה רשות להשתמש, ומ"מ לא תמצא ב' בתים מותרין בתצר זה בעת

אחא.
ופירק רב אשי פירוק אחר ואמר מי גרם לחצרות הללו הפתוחות למבוי להיאסר בהן טלטול בתים, מפני אלו הבתים שהן פתוחין לתוכן ולא עירבו, שאלו לא היו בהן בתים מותרין היו השבתים שם לטלטל בה ככולה שהן כמו קרפף שפתוח השבות בו לטלטל בכלו, וגם המבוי לא נאסר בהן מטלטול אי לא מפני הבתים שהן פתוחים לתוכה ואינם.
כלומר כיון שלא עירבו השבתים כאלו סתומים הם ואינם כלל.
הלא אילו היו סתומין היה הטלטול מותר בהם עכשיו יהיה מותר, ועוד דברי רב אשי.
ועיקר דברי רב פירושם בעירובין פרק הדרע וענבי בתצר, ופירושם שם.
ושמעונין מינה דרובן פליגי על ר' שמעון דשרי דרך גגות ודרך חצירות ודרך קרפיות.
ואע"כ דאמר רב הלכתא כר' שמעון בפרק כל גגות העיר רשות אחת הן, לגבי איזמל לא שרינן בני יארי גוונא, בדהייא קייילי הילכתא דרבנן)
וכלכליה דרבי עקיבא דאמר כל

במים וחלרות. שני במים פתוחים לשתי חלרות שמים לכל חצר ושתי חלרות פתוחות למבוי: **כמאן דסתימי דמי**. דהא לגבי מבוי כמאן דסתימי הוו דהא חלרות מפסיקות בימים שאין הבתים מוליאים להם: **אפשר דמנטלי**. בני הבתים שנחצר רשות שיש להם נחצר לגבי

חד מינייהו והוי כל החצר שלו ומותר

להוציא מנימו לחצר: **סוף סוף בים איכא**. בכל חצר בתים ליכא ורב צעי שני בתים לכל חצר: **אלא אמר רב אשי**. טעמא לאו משום במים וחלרות פתוחות לתוכו הוא דרב צין עירבו צין לא עירבו מכיון דפתמי שמי חלרות למבוי ושני בתים לכל חצר תורת מבוי עליו וימתר צלמי וקורה והיינו טעמא דכי עירבו בחלרות ולא נשתתפו במבוי אסור לנטול צו וכי לא עירבו שרי: **מי גרס לתליוסו שיאסרו**. על המבוי להצריק שימוך להוציא מן החלרות לתוכו: **במים**. הוא דגרמי לו דאי לאו משום במים הוו להו חלרות ומבוי רשות אחת דרב דאמרה להא מלמא כר"ש סבירא ליה דאמר בעירובין (דף עז.) גג וחצר וקרפף ומבוי כולן רשות אחת הן ומטלטלין מזה לזה ואמר רב עלה הלכה כר' שמעון והוא שלא עירבו בתים עם החלרות דלא שכימי מאני דבתים נחצר הלך לענין טלטול

במבוי נמי כי לא עירבו חלרות עם הבתים שרי דהוה להו כמו שנשתתפו צו דמי גרס לו למבוי ליאסר ולהצטרך לשימוך בתים גרמו לו ואינם שהרי נסתלקו ממנו ומותר להוציא מן החלרות למבוי כאליו נשתתפו ונשתתפו להו מספקא לן דמותר לנטול ככולן: **לא לכל אמר רבי אליעזר**. לא בכל מכשירי מצוה אמר כן. ולקמן מפרש הי מכשירי מצוה אחת למעוטי: **שמי הלחם**. דעצרת חובת יוס הן ואין לאחזן עד למחר:

ולא למדן רבי אליעזר. דלפסייתס דמחש שבת אלא בגזירה שוה ואי בכל מכשירי מצוה ששקת המלכה ויהגת בשבת אמר מכשיריה כמותה למה לי גזירה שוה: **מה הצאה האמורה צעומר מכשיריה**. דהיינו קצירה וקטינה והרקדה שלה דוחין את השבת כדאמרנין במנחות (דף עג.) בצריש קציר רשות ילא קצירה העומר שהיא מצוה: **שכן (א) מלא קצור**. שלא לשם עומר מצוה לקצור לשמה דכתיב וקצרתם והצאתם הלך קצירה גופה

מצוה היא תאמר בשמי הלחם שלא נאמר בהן קצירה: **לאי**. באמת: **מזד אחד**. הצאה דעומר מופנה הצאה דשמי הלחם אינה מופנה דצריכה לגופה: **ושמענין ליה לרבי אליעזר דאמר**. גזירה שוה שאינה מופנה משני צדדיה אלא מזד אחד דאמר בפרק ממנה להם אין להשיב אצל אם יש להשיב משניצין. ובמסכת יבמות צדקה מצות חליצה^(א) שמענין ליה דאמרה הכי דקמי חליצה בשמאל פסולה ורבי אליעזר מכשירי דלא יליף רגל רגל ממצורע ופרכינן ורבי אליעזר לא יליף ממצורע והא תניא ר"א אומר מניין לרציעה שהיא צאחן ימינת נאמר כאן אחון ונאמר להלן אחון וכו' ומשמנין און און מופנה רגל רגל לא מופנה והאי לאו מופנה דקאמרנין משני צדדין קאמר דרגל דכתיב בחליצה אצטעריכא לגופה אצל מזד אחד מופנה הוא דפרשת מצורע^(ב) מופנה הוא הדיא דעני דכולהו כתיבין מצורע עשיר: **צינאו ריבויא הוא**. דהא אוהקרבנס מנחה חדשה סמך ומצי למוכתב מנווסבותיכם לחם תופה ותציאו ימירה הוא: **למעוטי מאי**. הא דאמר רבי יוחנן לעיל לא לכל אמר רבי אליעזר למעוטי הי מכשירים **זינים**. שלא יתלנה בטליתו בשבת כדמפרש טעמא ואזיל: **כל**

אחא.
ופירק רב אשי פירוק אחר ואמר מי גרם לחצרות הללו הפתוחות למבוי להיאסר בהן טלטול בתים, מפני אלו הבתים שהן פתוחין לתוכן ולא עירבו, שאלו לא היו בהן בתים מותרין היו השבתים שם לטלטל בה ככולה שהן כמו קרפף שפתוח השבות בו לטלטל בכלו, וגם המבוי לא נאסר בהן מטלטול אי לא מפני הבתים שהן פתוחים לתוכה ואינם.
כלומר כיון שלא עירבו השבתים כאלו סתומים הם ואינם כלל.
הלא אילו היו סתומין היה הטלטול מותר בהם עכשיו יהיה מותר, ועוד דברי רב אשי.
ועיקר דברי רב פירושם בעירובין פרק הדרע וענבי בתצר, ופירושם שם.
ושמעונין מינה דרובן פליגי על ר' שמעון דשרי דרך גגות ודרך חצירות ודרך קרפיות.
ואע"כ דאמר רב הלכתא כר' שמעון בפרק כל גגות העיר רשות אחת הן, לגבי איזמל לא שרינן בני יארי גוונא, בדהייא קייילי הילכתא דרבנן)
וכלכליה דרבי עקיבא דאמר כל

^[א] נראה דר"ל דק"ל כ"ה' בעירובין כ"ט ע"ב דעמתיך רשות ממחשך.
^[ב] עין סיטב גי'יף כאן דמזה כל הלכות שהיא רבינו ע"ש.

רבי אליעזר רמילה פרק תשעה עשר שבת קלא

אפשר דמבטלי רשות בו'. וא"ת כי עירבו חלרות נמי עם בתים מניין למימר שיש חצר למבוי כגון שצטלו אותו של חצר זה לרשות דכולהו שיש להם במבוי לבני חצר אחרת ויכולין לנטול מן החצר למבוי הא לא צעי לאקשויי^(א) דאיכא למ"ד בעירובין

(דף סו.) אין ציטול רשות מחצר לחצר ועוד דכלאו הכי פריך שפיר: **מפלא** דיומא לפניא. רב לטעמיה דאמר במסכת

עירובין (דף סח.) מצטלין וחזרוין ומנטלין: **מי גרם להצרות**. און ק"י'ל דאפילו עירבו חלרות עם בתים מותר לנטול^(ב) דהא רב דאסר בעירבו לטעמיה דפסיק כרזי שמעון דוקא צלא עירבו אצל רבי יוחנן פסיק כר"ש צין עירבו צין לא עירבו וכו' יוחנן ק"י'ל: **לא רבא אמר רבי אליעזר** מבשרי מצוה דוחין את השבת. לקמן מפרש דלמח למעוטי זיזית ומזוזה וה"פ לא^(ג) כל מצות הנוהגות בשבת אמר ר' אליעזר שמכשירין ידחו שבת שהרי שמי הלחם כו' ומשמע לכלורה דאי לא דאשכחן דמלריך ר' אליעזר ג"ש הוה גמרינן לזיזית ומזוזה ממילה וימא דמכשיריה דחו שבת שהרי הוה היכי שייך למילף זיזית ומזוזה ממילה דמילה דין הוא דמכשיריה דוחין שבת דהיא עצמה דומה שבת אצל זיזית ומזוזה אין צמזמות דחיית שבת:

תאמר בשתי הלחם שאם מצא קצור אינו קוצר. תימה מאי קא פריך דהיא גופה יליף מינה מה העומר שאף על פי שנאלץ קצור קוצר אף שמי הלחם אם מנאלץ קצור קוצר ומילף מינה תרמי מכשירין וקצירה ותירך ר"ת דהא לא דמי דמילף מינה קצירה שהרי בעצרת יהיו כל הטיטין ושעשורין קצורים ולא משמע דאחיא ג"ש אלא (ו) מכשירין דדחו שבת אי"נ י"ל דהא לא מצי למימר יליף קצירה דמאיכא נפקא לן קצירת העומר דלחיא שבת מדכתיב בצריש ובקציר תשבות כדדרשנין במנחות צשיליה ר' ישמעאל

(דף עג.) מה חריש רשות אף קציר רשות ילא קצירת העומר שהיא מצוה וגלי רחמנא דליכא למילף אלא לגבי העומר דכתיב ציה נמי קציר ולא לגבי הלחם ציה כתיב צהו קציר ועל כרחיך ודאי היינו טעמא דיליף גזי עומר קצירה משום דכתיב ציה קציר דאי לאו הכי מ"ש דיליף טפי גזי עומר מגזי שמי הלחם דהכא נמי נימא ילא קצירת שמי הלחם שהיא מצוה: **ושרוין שאם צייין מליתו בו' מ"ב בו'**. תימה מה צריך טעם לזה אלא משום דלא אשכחן דרבינאה קרא דכל אינך מלכריכין קורה לקמן דלא גמרי מהדדי ומיהו יש לומר דאיכא למילף זיזית ומזוזה מסוכה דמאי פרכת שכן נהוגת צלילות כזימים ומזוזה נמי נוהג צלילות כזימים וכן זיזית לרצבן דפליגי עליה דרבי שמעון צפרק התכלת (מנחות דף מג.) דלא דרשי ורזיתם אותו פרט לכסות לילה אלא^(א) פרט לכסות קומא ולהאי טעמא דפרישית דמסוכה יליף כריך לומר דזיזית^(ב) אם עבר זמנה צטלה דאי לאו הכי איכא למפרך מה למוכה שכן אם עבר זמנה צטלה דמסתבר דמילה אם עבר זמנה לא צטלה שאותה מילה עצמה שהוא מייחב צשמיי הוא עושה צשמיעי שאם מל צשמיי לא היה חוזר ומל צשמיעי אצל^(ג) סוכה זיזית ומזוזה צכל יומא מייחב צהן אפילו קיימם היום חייב לקיימם למחר הלכך כשעבר היום ולא עשאת מצות היום לא יקיים עוד לעולם ואם תאמר ומסוכה היכי מצי למילף וכן כל הנך דלקמן דפריך ניכתוב רחמנא צהאי וייתי הנך ויגמרו מינייה אדרבה נגמר מציבוד אצ ואם ומצנין צית המקדש דלא דחו שבת

דליתא

גרסינן באחרית פרק ר' ישמעאל אומר, העומר היה בא בשבת מג' סאין וכו', ח"י תקריב את מנחת בכורך, מה ת"ל לפי שמצות העומר להביא מן הקמה, מניין שאם לא מצא קמה יביא מן העומרין ת"ל תקריב כו', עד תקריב לפי שצמזו ל קצור בלילה. מניין שאם קצר ביום כשר ורוחה שבת, ת"ל תקריב כל שהוא תקריב מי"מ תקריב אפילו בשבת אפילו ביום בטומאה. ותוב תניא [בתרי"ן] שותף פרשת אמור אל הכהנים [ובפסחים עו ובמנחות עב] רבי אומר וירבר משה את מצויה זו, מה ת"ל לפי שלא למדנו שדוחין את השבת אלא הפסח והחמדי שכתוב בהן במיעוה, מניין לרבות העומר והקרב עמו, שתי הלחם והקרב עמון שידחו שבת, ת"ל וירבר משה את מצויה ה', קבעו מועד אחד לכולן, ופשוטה היא זו והלכתא כולה. ואפילו ר' אליעזר שמתיר במכשירי מצוה מורה שאם צייין טליתו ועשה מזוזה בפתחו בשבת שהוא חייב.
אמרנין מי"ש הינו ואוקימנא

תורה אור

1 דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבא אל הארץ אשר אני נתן לכם וקצרתם את קצירת הארץ ואת עמר ראשית קצירכם אל הבית: וקרא כג י

2 והפרתם לכם מקודרת השבת מיום הביאתכם את עמר התנופה שבע שבתות תמימת תהיונה:

ויקרא כג טו
3 ממשותבתיכם תביאו לקח תנופה שהתם שני עשירי"ם עמר התנופה שבע שבתות תמימת תהיונה: ויקרא כג יז בכורים לקח:

»

רב נסים גאון

פרק י"ג רבי אליעזר אומר. ואבתי מופנה מצד א' הוא, ושמעינן ליה לר' אליעזר דאמר מופנה מצד אחד למירין ומשכייר: דע שאע"פ שלא מצאו לר' אליעזר בפרוש שאמר דבר זה, וידועים אבחו אותו מדריכה במס' נדה בפרק המפלת (דף כג) מופנה מצד אחד לר' ישמעאל למירין ואין משיבין, לרבנן למירין ומשיבין. והואיל ור' אליעזר (ה) עומד כר' ישמעאל, כי באו מוצאיין ר' יהושע חבורי של ר' אליעזר אומר [ג"ו] דף סג במסנה] ישמעאל אחי, וגם זה לא נתיחד בחלוקה רבם הוא הדבר אלא ר' ישמעאל והשאר שור כולם ברבד אחד כי מופנה מצד אחד למירין ומשיבין, ידענו כי ר' אליעזר בכלל החכמים ששוו עומד וסובר בכוונה. שאילו היה חולק עליהן ברבד זה היה נזכר עם ר' ישמעאל, וכיון שלא הוזכרה החלוקה אלא בר' ישמעאל בלבד נתיבר כי ר' אליעזר אינו שוה לו ורבנן סבירא ליה. ומכאן אמרו ומשמנין ליה לר' אליעזר דאמר מופנה מצד אחד למירין ומשיבין, לפי שכל החכמים שהיו באותו הדור שור ברבד זה חזין מר' ישמעאל שהוכרז בפירוש שהוא חולק.

(א) אין הלשון מתיק ואמנם כוונתו ששולי ר"א היה צדויו של ר' יהושע ולא לחלף דמכר כותיה כיה לאחזרו עם ר"י ויניין צש"י כאן כד"ה ושמענין ויבמות קד ע"א ד"ה לא מופי ז"ע.

»

רבינו הגנאל (המשך)

מלאכה שאפשר לה לעשות מ"ש אינה דוחה את השבת, ולא הביאו מע"ש ולא הביאו אין הבאת דוחה את השבת.
ואפילו לענין עשיות פסח דברה הלא אצל מיתוין איזמל למור בנו או עברו כדי שיתור לו לעשות פסח. ולא שבא להו לרבנן כל דרך הדין ולא דרך גגותוקרפיות וחצרות הכל אחד הוא ובכל אסור.
ואשכחנן בתלמוד אי' עובדא ולא הביאוהו בשבת, דאמרנין בכל מקום (רב) עניינין לענין מלשה רב דגמרינן מיה, וזה הוא העשה, ר' שמאל בר אבדורמי הוה ליה עובדא למגוד לרב ששאנא אנשיין למיחי איזמל שאל לר' מונה אמר להון דיחה למחר, שאל לר' יצחק בן אלעזר אמר להון משחוק [קנבדוטי] לא אנשייתו ומיחי איזמל אנשייתו, דיחה למחר.
א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן לא לכל א"ר אליעזר מבשרי מצוה דוחין את השבת, שהרי שתי הלחם חובת היום הן ולא למדו ר' אליעזר אלא מנ"ש, מאנרה הבאה בעומר, שאמר והבאתם את עומר וגו', ונאמרה הבאה בשתי הלחם, שאמר ממשבותיהם מביאו לחם תנופה שתיים וגו', מניין שהעומר דוחה שבת,

גרסינן באחרית פרק ר' ישמעאל אומר, העומר היה בא בשבת מג' סאין וכו', ח"י תקריב את מנחת בכורך, מה ת"ל לפי שמצות העומר להביא מן הקמה, מניין שאם לא מצא קמה יביא מן העומרין ת"ל תקריב כו', עד תקריב לפי שצמזו ל קצור בלילה. מניין שאם קצר ביום כשר ורוחה שבת, ת"ל תקריב כל שהוא תקריב מי"מ תקריב אפילו בשבת אפילו ביום בטומאה. ותוב תניא [בתרי"ן] שותף פרשת אמור אל הכהנים [ובפסחים עו ובמנחות עב] רבי אומר וירבר משה את מצויה זו, מה ת"ל לפי שלא למדנו שדוחין את השבת אלא הפסח והחמדי שכתוב בהן במיעוה, מניין לרבות העומר והקרב עמו, שתי הלחם והקרב עמון שידחו שבת, ת"ל וירבר משה את מצויה ה', קבעו מועד אחד לכולן, ופשוטה היא זו והלכתא כולה. ואפילו ר' אליעזר שמתיר במכשירי מצוה מורה שאם צייין טליתו ועשה מזוזה בפתחו בשבת שהוא חייב.
אמרנין מי"ש הינו ואוקימנא